

ROMANA DOTIS DE RADII,

PRO RADII.

Discursus pro veritate,

An filia, vel soror semel datora jus habeat contra patrem, vel fratres amissa dote ob inopiam viri, cui libere, & fine cautionibus soluta est, ad novam dotem petendam; & an hoc jus sit transmisibile ad heredes, & qualis actio ad id competat, praeferimus contra tertios possesseores bonorum patris, vel fratres,

SUMMARIUM.

- 1 Casus controversie.
- 2 Ubi donis constituta est cum vinculo investimenti, vel alia cautele, si libere solvatur, donans non liberatur.
- 3 Tutor libere solvens creditoribus hereditariis tenetur de suo.
- 4 An donum recipatur ad reteratam dotem ex eo quod non fuerit ficticius de investimento, vel cautele.
- 5 Filii primi matrimonii non possunt se opponere libera solutioni doni secundo viro.
- 6 Consumpta prima dona, an mulier novam dotem petat.
- 7 Declaratur quando id petere possit.
- 8 Dispositio auct. res que, locum habet etiam in alimentis masculorum.
- 9 Jus petendi dotem aut transmisit ad heredes inleris.
- 10 Quid ubi agitur de dole debita ex statuto.
- 11 Soror prodeat an excludat creditores fratris, vel actio nem habeat adversus tertios possesseores.
- 12 Declaratur quando id competat.

DISC. IV.

EX N. Ponzardo, superflites fuerunt Lxiiii masculi, & Margarita feminina, quam frater in matrimonium colloavit cum Antonio Radio cum dote setimorum 3700, in pecunia numerata liberè absque cautione, vel investimenti cautele soluta, unde dissoluto matrimonio per mortem Antonii, Margarita fe agnoscens ob virti insufficientiam in dotatum, judicium iniurii contra fratrem pro nova dote asequenda, dictoque iudicio pendente, obit in statu viduitatis superfluitibus ex dicto matrimonio tribus filiis in tendentibus judicium praedictum prosequi aduersus tertios possesseores.

Quoad primam, quando in dotis constitutione convenit effe illius investimento, vel alia cautele, deinde donans investmentem, vel aliam cautelem negligendo, dotem liberè solvitur marito absque legitimo mulieris consensu, tunc probabilitas, immo tunc pro muliere, vel ejus hereditibus respondendum est, quia cum per constitutionem dotis cum illa a cautele quantumcum est effe juri ipsi mulieri, non posuit illud tolli, neque mulier prejudicari ex subfugienti innovatione inter virum, & donantem, unde solutio habetur pro non facta; ut punctualiter firmatur apud Merlin. decif. 7. & 93, qua decisiones in Curia sepius canonizata sunt, ac paucis recepta, itau in hac materia circumferuntur tanquam magistrales, ac tanquam rationabilis beneque fundata ubique recipienda videntur; atque hinc resulat etiam actionis competentia contra tertios bonorum possesseores in viam hypothecae conventionalis, vel legali pro ipsa constitutione competentis, ab eo tempore initium defunctorum, perinde ac si solutio sequuta non esset, quia parla sunt nullum, & nihil.

Propter id dicendum venire, quamvis absque dictis caueulis dos constituta esset, ubi in facto subfusseret presuppositum alias factum, quod de tempore constitutio- nis dotis mulier effet minor, atque Lelius frater effet juri- curator, non quidem actione de dote pro illa de novo

per fratrem constitunda, sed actione tutelæ tanquam ad damna, & interesse ob culpam administrationem negligendo illas cauteles, quae de communis usu per quemlibet diligenter patrem familias adhiberi solent, ut in infinitis terminis tutoris, vel curatoris solventis liberè creditoribus hereditariis, ac non procurando ab eis confusas idoneas cauteles de restituendo prioribus, ex dict. Bart. in l. fin. §. Et si prefatam, num. 1, ubi etiam Caft. de iure delibera, sicut firmatum, decif. 271 num. 1, part. 10. recent. Atque nunc intraret etiam hypotheca legalis competenter pupillo, vel minori in bonis tutoris, & curatoris, exercibilis contra tertium possesseorem.

Venit quia haec omnia in facto cessabant, atque agebatur de dote ita liberè in pecunia constituta & soluta, neque frater de dolo, seu laeta culpa convinxi poterat, dum vix communis opinione tunc idoneus reputabatur; hinc proinde mea sententia erat, ut nulla exinde competenter actio; non quidem ad dotem jam constitutam, dum ex solutione eius quod debetur, quoties omnis forma solvendi deficitus non concurret, omnis obligatio solvitur, ut absolutum supponitur in dictis decif. 77. & 93. Merlin. Minusque actione de dolo, vel culpa, ut cautionem ab initio non exactam, quoniam iure causum reperi non videtur, fratrem ad id praesic cogi, ubi praefectum iustitia habuit caufam credendi viro; potissimum quia de iure prohibitus potius videatur huicmodi cautiones exigiri, ut rotori. Cod. ne causiones donum dentur, ex iis, quæ in proposto pleno colligunt ad materiam Guttier. de iuram. part. 1. cap. 21. Henric. de fidei-jur. cap. 6. ex numer. 104. ad 293. Harprect. §. in omnibus 1. infrautiude fidejus. L. art. decif. 7. apud quos de declarationibus, & limitationibus.

Quodque principaliter dos viro liberè solvenda sit, neque filii priori matrimonio dojem refueri debentes cautionem, vel investimenti exigere possint à secundo viro, plene firmatur in Romana dotis 3. Decembri 1632. Dunozetto inter suas decif. 267. ubi de fundamentis.

Et licet priori dote amissa sine dolo, vel culpa mulieris, adhuc ista ex exteriori, & magis communis sententia implorare possit officium iudicis aduersus patrem, vel aliorum ascendentium heredes pro nova dotis constitutione, quamvis peremptio ex merito casu, & ab ipsa dotantem culpa contigisset, multo magis ubi aliqua fatem levius culpa considerari posset, ad text. cum ibi notatis in auct. quad. locum C. de collectionibus Barbo. in l. 1. part. 4. num. 140. fol. 1. int. marim. Mangil de conditione, cap. 74. num. 50. & seq. Font. de pait. l. 5. fol. 1. part. 1. num. 69. Giurb. decif. 5. num. 39. Gracian. decif. 65. numer. 7. cum seq. & cap. 44. num. 1. & 68. decif. 12.

Nihilominus huicmodi officii iudicis subdilatoria imploratio, quatenus scilicet aliunde mulieri consultum esse non possit, ut illicem habet, quatenus ipsa, dum praefertim primum matrimonium dissolutorum erat, alias nuptias contrahere vellet, atque viduatem pati nollet, quoniam dos non datur fine matrimonii, à quo illa nomen ac essentiam recipit, itau eo dissoluto, etiam illa dos, quæ occasione ipsius constituta est, defendat esse talis, ac remaneant nudum creditum pecuniarium, ut in propvio uituperum dotalium, ac ad alios effectus advertitur infra latissim frequenter.

Ideoque mulieri, que dotem amilit, in statu viduitatis existenti, donec alius matrimonium contrahere vellet, aliud jus non competit nisi ad alimenta, pro quibus iudicis officium implorare potest, ex deducitis per Giurb. decif. 5. & 6. & sic dum illa mulier in statu viduitatis decepit, nil superius videatur, quod ad ejus heredes transmittere poterit, cum in hac parte filii considerandi veniant tanquam heredes extranei, non habita ratione languinis, que locum officere potest, ut eis ex persona propriis, quatenus aliquid prolixi non sint, competere posset juri implorandi officium iudicis pro alimentis ex bonis avi, vel alterius ascendentis, posselli saneri à successore universalis ex dispositione, vel ratione textus in auctoribus que C. communis de legato militante in alimentis masculorum, eodem modo, quo in illis feminarum, ut advertitur pluries sub tit. de feudi a matre teriam Bulla baronum.

Pro transmissione ad heredes observabam facere tradita per Ruin. conf. 131. volum. 4. & Noal. de transmisi. cap. 19. num. 20. ubi constituta regula, de qua num. 18. quod iudicis officium pro dote constituta non transmittatur ad heredes, tam limitat, quando ab ipsa muliere vivente inchoatum est iudicium; sed cogitabam dictam limitationem intelligendam esse, quatenus sequitur effet matrino-

monium, in quibus terminis loquitur Ruin. à quo Noalius totum defumpli; eo etenim sequito, si iudicis officium pro dote constituta ab ipsa muliere vivente imploratum est, illud transmittitur. Nullo autem matrimonio contracto, sola petitiō nullius esse potest operationis, quoniam petito praedicta deservire potest ad cogendum dare debentem, ut paret dote, eamque promptam habeat pro matrimonio contrahendo, & sub illius conditione, quia non purificata, nihil remaner ad heredes transmissio, quia nullum jus conformatum erat, ex quo non datur dos sive matrimonio.

10 Propter cogitabam, tan suffragari posset altera limitatio deducta per Noal. ubi supra, n. 22. & 23. super transmissione dote debita vigore statutis partem obserbavam in ea nullum fundamentum constitui posse, quia non sequito matrimonio, nisi videbatur huicmodi limitacionem recipiendam solum esse in causa, quo dos à statuo demandata succederet loco legitimam, qualsis non est illa, que demandatur per statuum Urbis extantibus masculis, ut decif. 123. part. 10. recent. ac siipsius firmatus hoc sit. Obligatio autem doteandi proveniens à Statuto conditionem habet, quatenus matrimonium sequatur, ut disc. seq. Ac etiam quia statuo jam est satisfactum per dote constitutam, & solutam, unde istud jus pertendit novam dote ob priorem consumptam, resulat potius dictum à committere legi communis, quam à precepto statutario. Ideoque licet filii sint committere digni, omnisque non scripta equitas eis assisteret, nihilominus non videbatur, ubi in puncto iuri pro huicmodi praetensione pedes figere possent, praefectum contra tertios possesseores titulo singulari dominii translatio.

Hinc superius remanebat altera inspectio super actionis competentis aduersus tertios possesseores, in quo bona paterna titulo singulari per Lælum fratrem translata erant; sive altera facilius concursus super eidem bonis paternis, adhuc non alienatis, cum epulam fratris creditoribus, quoniam cessante substantia debiti, extranca penitus erat omnis quæsto anterioritas, vel posterioritas; ubi autem substantia debitum militaret, quanvis mulieri pro dote aequanda in bonis patris, vel alterius ascendentis nulla competet hypotheca; nihilominus quia huicmodi bona sibi in radice affecta sunt, idcirco competere videatur beneficium capitationis bonorum, seu quadam actio personalis in rem scriptam, unde praefectura veniret quibuscunque fratribus, vel alterius descendenter creditoribus, hypothecariis, & privilegiatis, juxta decif. Afflit. 162. Tappia decif. 48. Thor. in Suppl. C. compend. art. verbis pro dote, Roma donatione 18. Junii 1657. Melito, Romana alimentorum 9. Aprilis 1663. Albertgo, & habetur latius deductum in Romana restitutionis pecuniarum: subtit. de fed. ad materialm Bulla baronum, decif. 78.

Venit, ubi constituta & soluta jam prima dote, agitur de hac secunda omnino subsidiaria, adhuc de huicmodi affumpti veritate dubitabam, quoties ut in presenti bona paterna erant penes masculum libera dispositionis, quoniam sicut antequaque huicmodi officium imploratur, ut jam admittitum onus à iure, vel Statuto in iunctum dotaendi feminam de paragio, bona liberè transfere poterant in tertium, in quem iure dominii translata suissent, & contra quem abique dubio huicmodi officii implorator non videbatur exercibilis, ita etiam quoad creditores, quibus in eidem bonis post quem datum erat, præsumptuam mulieri ex legi benignitate potius quam rigor potest, id eoque magna differentia est, ubi bona sunt fidei commissaria, ad que juri creditoribus non acquifit, nisi quando Bulla baronum, vel alia Principis proviso illud eis concedit, juxta causam, de quo in dicta Romana restitutionis pecuniarum, decif. 78. & seq. sub tit. de fed. & causam in quo bona sunt libera, ut hoc secundo causa nullum jus tali feminæ competit.

ANNOT. AD DISC. IV.

D

hoc punto novæ dotis constituta per eum, qui non bene dedit primam malè cautam, alia non suppetit occasio disputandi.

ROMANA PECUNIARIA DE MARERII,
PRO ILLIS DE ASTE,
CUM SORORIBUS DE MARERII.
Casus disputatus per A.C. & resolutus ut infra.

Fremina per statutum exclusæ, an jus habeant petendi dote, quamvis matrimonium carnale, vel spirituale non contrahant; & quantum tale jus non habeant, quæ actio eis competit adversus creditores fratrum pro aliamentis.

Moniales Turris Speculorum Urbis an dicuntur vera Moniales, & an quod datur Monasterio pro ingressu, dicatur dos, itau ipsa sint dotata.

SUMMARIUM.

1 Casus controversie.

2 Moniales turris Speculorum Urbis, an sint vere moniales.

3 Quod datur illi Monasterio an sit vera dos, & no.

4 De dote demandata per statutum feminis exclusis quantum debatur.

5 Annua prefatio dari solita pro extraordinariis subventionibus dicitur dos.

6 Pro aliamentis non competit hypotheca.

7 Item neque pro dote, vel pro legitima.

8 De differentia inter omnes alimentorum ascendenter, & transversalium, quod prima species transfunditur ad successores.

9 De potestate competentis filie in bonis patris pro dote, vel aliamentis aduersus creditores fratris.

10 De conclusione, de qua n. 3.

DISC. V.

Cum premium Cafti Righatti, aliorumque bonorum baronii Caesaris Marerii, devenienter in parte ad manus illorum de Arte tanguum creditorum Joannis Antonii, & Fratrum de Mererii ejusdem Caesaris filiorum, cum obligatione de restituendo prioribus & potioribus, egerunt Gelltruda, & Laura de Marerii Moniales, seu Oblate in Monasterio Turris Speculorum, tamquam filia & heredes N. UXoris di Caesaris ad restituendum pecuniarum pro credito anteriori ex causa dotorum maternarum pro caro portione, & introducta causa coram A. C. non dubitabatur de dicti crediti dotalis veritate, & anterioritate; sed pro illis de Arte scribens, negabam in accreditibus illius pertinentiam, quia cum effet feminæ, remanerant per Statutum Urbis exclusæ, tam à paterna, quam à materna successione, per filios masculos, quorum per sonam & jura creditores representabant, unde propterea nullum jus ipsi accreditibus remanebat petendi iure successorio matris dicti crediti dotalis consequentem.

Reponabant agentes pro accreditibus, Statutum exclusæ feminas sub conditione dote, quæ propterea eis debeat in bonis paternis, & maternis cum beneficio potioritatis aduersus creditores fratris. Cumque ex hac parte replicaretur, illas esse jam dotaeras, eo quia per patrem viventem, vel per fratres soluta effet ea summa, que huic Monasterio dari solet per ingredientes, & quam non dubitabatur dicti dote congrua ad satisfaciendum Staturom, quanvis de pinguis ac magno patrimonio ageretur, neque ageretur hoc autem, dicendo scribentes pro eis, dari non posse dote sine matrimonio carnali, vel spirituali, à quo dos non & effeta recipiat.

In hoc autem Monasterio nullum adegit matrimonium spirituale, quoniam illud ingrediens nullam formalem faciunt professionem cum votis, sed solim promittendo quandomad obediensiam Præsidenti, donec in eo vixerint, oblate potius quam Moniales dicuntur in statu seculari, cum libertate quandomadque excundi, ac matrimonium etiam carnale contrahendi, itau Conservatori potius quam formalis Monasterio, nomen ille locus mereatur, quanvis donec ibi permanent, voto obediens, ac vita communis obserbant, ad instar aliarum Monialium adstrictæ vivant, Navart. conf. 81. de regulari. libr. 3. in illis magna impressione, alia in parvis conf. 5. libr. 3. de statu Monac. Cytac. controv. 504. ubi latere de confimili loco.

Ad eoque in his conservatoris non habentibus formalem
clausuram, ac formam Monasterii cum anno probationis,
& solemni professione, verum est non dari veram donem,
qua per necessitatem exigit matrimonium carnale, vel spirituale,
S. Congregatio Concilii longe post hanc scripta in una
Senen. sub die 19. Maii 1668. certius legatum relictum puel-
lis pro dote non coniugre hujusmodi oblatum in his conservato-
riorum vitam ducibilem, non obstantibus ponderationi-
bus Matrem. ref. 100. lib. 1.

Non negabam statum dictarum mulierum esse talem, atque in stirte juris confusa est quod huic loco dari soler per ingredientes quamvis irrevocabiliter, itam eis morientibus vel, et ceterisibus non refutatur, verè non esse dote, quamvis in leso Navar. potius dicende venirent Moniales votis adstricte, & cum quo pertransit Spada cons. 111. lib. 3. quod tandem non subsistit, quoniam immunitum emitunt formale votum, sed folum promitunt obedienciam, castitatem, & observantiam illius rigorosí instituti caustative, donec scilicet ibi vivant, licet non sine admiratione, flante libertate clausura in aede fratre ac rigoroso vita instituto, non detur causa discessus, minime causa scandali; idque dicni non potest importare professionem, per formalem statum religiosum, iuxta ea que latius ex occasione militia Sancti Stephani, ac aliam non finaliter militari amissum Congregationum habent sub isti de jure satione, diffe 98.

S U M M A R I U M

- 1** An & quando dos qua danda est sœminis exclusis succ
dat, necne loco legitime.
2 De Monialibus Tauris speculorum Urbis, & similibu
que non sint vere Moniales.

ANNOT. AD DISC.

ANdos debita feminis ex statuto illas excudente, siuecedat necne loco legitime, agitur *infra*, *disc.* 13. cuius calu adverendum, quod in *decis.* 46. posse colligitur. Bonden, *reperc.* *disc.* 342. *part.* 12. *recre.* firmatur, quod in terminis hujus statuti Eubuginii nos non succedat loco legitime, ac etiam de materia agitur *disc.* 154. & seq. ac etiam in *hoc* iti, *disc.* 175. & 178.

Et de Monialibus Turris speculorum, & similibus, an sint
veræ Moniales, infra, disc. 167. & sub tit. de Regular. disc. 50.
& in eodem tit. disc. 73.

ROMANA DOTIUM DE GOTTFREDIS
SEU CEVIS,

PRO LUDOVICO CEVA DE GOTTFIRE
CUM EJUS SORORIBUS.
Casus disputatus coram A. C. cum ignoto exits

Subsidia dotalia ex alijtius extranei testatoris dispoſitione praefanda, unitis, vel plurium personarum filiabus ex fructibus bonorum ab heredem vel fideicommissario poſſeſſorum, aut debentari dictis pueris ordine ſimultaneo, itaut ad fructus singularum annorum omnes equaliter concurrant, vel potius ordine ſuccellico, ut certatim praerogativam pauci una, & poſtmodum altera prouideatur.

S U M M A R Y

- 1 *Causa controversia.*
 - 2 *Regula c. antiquior, procedit etiam inter plures puellas ad idem donale subfidiis concurrentes.*
 - 3 *De observatione montium familiarium super hujusmodi subfidiis, dotabitis.*
 - 4 *Prior vocata, si patitur ut effectus pro subfido destinatis dispensetur, sibi praedicatur.*

D I S C .

Cum Pontius Ceva, ordinato in descenditibus transversalibus super ejus bonis perpetuo fiduciam commisso mandatissimor quorundam bonorum fructus assignari debere. Iuribus hereditatis instituti, aliorumque in fiduciam simili successorum pro eam dote, seu totali subfido; plures autem filii a primo gravata suscepimus, contenderent adverbiis fratrem in fiduciam simili successorem pro dictis fructibus ad corup favorem cumulandis; hinc orta est inter dotandas fortiores quatio, an omnes equaliter, & per concursum de illis singulis annis percipiendo participare deberent, vel potius ordinem successivo, ut feliciter prius fieri debetur cum lati ad favorem natu majoris, quoque illa ad mentem testatoris provisa sit, & sic successivè juxta ordinem etatis, nature.

Et introducta causa coram A.C. seu Praelato ab eo deputato, scribens pro Ludovica natu majore jam nupta Bruto de Gotifredis, cum sensu etiam veritatis, pra se respondendum esse dicebant, quia cum testator omnibus feminis providebat voluntet, omnis aquitatis ac verisimilis voluntate.

Et introducta causa coram A.C. seu Praelato ab eo depu-
tato, scribens pro Ludovica natu maiore jam nupta Bruto
de Gotifredis, cum sensu etiam veritatis, pro ea respon-
dendum esse dicebam, quia cum testator omnibus feminis
providere voluerit, omnis aequitatis ac verisimilis volun-
tatis

tatis ratio suadere videatur, ut natu majoribus prius confutari, quibus etiam assilisti juris regulâ, c. quo potiori qui primitus est in tempore, potior sit in iure, quam in his specialibus terminis concursus plurium filiarum eisdem parti recipientibus est censuit Rota apud Ottob. decis. 15. m. 20. cum sequenti, ubi de dote relata secunda filie aliuscum quia maritabilitas intelligitur de secunda in ordine ad nativitatem, vel in ordinem ad matrimonium; licet enim omnes sint ejusdem patris filii, æquales suis habentes ad implorandum judicis officium pro dote libi constituenda; nihilominus antiquior ac potius reputatur obligatio erga primò, quam secundogenitum, & sic successivæ; ideoque idem à pari in proposito dicendum venit.

Clarissima proposita factus est, dum pro huiusmodi douibus, vel subdibus, tangi non poterant bona in forte principali, sed id faciendum erat ex fructibus ad hunc effectum cum laudandis, ex illis etenim tanta singulis annis in tot partibus diversis finis numerum integrum dos cuiqueb[us] confitit posset, cum dimidiate partes de facilis consumantur in alimenta, & necessitates ejusdem pueri respondeantur, unde impleri non posset nisi per negotiorum desideratus; Ideoque sanctius videtur, ut testatoris verisimili voluntati magis adaptam, ut illa quae prius nata est, prius provideatur; cum sequens ob minoritate atque posse expectare, & si postea natus durum videtur tamdiu expeditare, conqueratur de natura, que tarda illa produxit, atque hoc est minus inconveniens, quam alternum ut prius nata, ob participationem infantium, & in tenera aetate consumatur, que possunt ante matrimoniū morte sepeferi, ac videantur pati cogatur.

3 Comprobata hanc veritatem generalis observantia Mōritium per famulas erectorum, seu pitorum locorum, ant alterius sumptionis numerus super hujusmodi fibubilis praestans pueris de certo genere personarum, quoniam primo natus prius admittuntur, ex ea clara ratione, quod in aequali capita pectorum est habens beneficium temporis ad not. in 1. c. de provis. fisi. Eundemque fennum habuit Rota in Romana bonorum, seu usfructus i. Junii 1652. & Martii 1653. Zarata, ubi consimilibus fibubilis uniuersitatis.

Ben verum, quod si primo nata per aliquos annos negligenter exigeret, & cumulare fructus, quos patreter ab hæredi, velatio percipi, & consumi, non debetur id preudicare alius postea venientibus, sed dicta annualitatis venirent, sibi imputande, ut punctualiter decidatur in dicta Romana bonorum seu iusfructus 23. Junii 1653. Zaratia, & conferunt que infra, hoc eod. iiii. plur. habentur de feminis ob negligentiam in bona liberis, sibi predicante in fidelis commissariis a beneficio ambores que, C. commun. de legat. Verum factis difficiliter videatur in pluma iuncta huiusmodi culpam convincere dicti effectus quasi penalis produc- tivam; unde in una Pisafieri, de Oliveris, super puncto, an filia illius qui ad alienam familiam traxit participare debeat de subficio reliquo agnatis dei cendibus, interrogatus etiam de hoc punto, ita quoque pro veritate respondi-

ANNOT. AD DISC. VI. & seqq. ad

Agitur in his discursibus de subsidiis dotalibus, quæ ex ventum, vel morientium dispositionib[us] debent puerilis conjunctis, vel extraneis; & super eadem materia videantur ea, quæ habentur infra, dis. 100. & in tractat. dis. 173. & 174. Et conferunt deducta, dis. 10. de legatis minuti debetur numerus subfidiorum, si minuantur redditus, vel sit suppendum.

ROMANA SUBSIDIORUM DOTALIUM
PRO SOCΙETATE SANCTISSIME ANNIV.

TÆ URBIS.
Votum pro veritate.

Disponente statuto, ut subdia dotalia ex pietate
præfanda non conveniant pueris habentibus
proprio ultra certam summam; cuiusnam incum-
bat onus probandi affirmativam, vel negativam
exclusum.

Exclusus. Et si reperitur eidem pueræ constituta dos in majori summa, quam non constet fuisse exactam, cuinam incubat onus probandi exactionem: & aliqua de fraudibus, quæ in proposito committi solent.

145. num. fin. adden. ad Buratt. d. decif. 920. in decif. 242. part. 10. recent. & alibi.

Accedit etiam motu per ora vulgi in hoc punto, voluntate solitum, quod cum Statutum utatur verbo habere, ibi, quelle Zitelle che hanno o haveranno 400. scudi, istud intelligatur cum effectu, atque quod sufficiat rem esse dubiam, ut in dubio favore dicitur quod puerarum sit respondentem vulga auctoriam.

Verum his generalibus non curatis, cum sequenti distinctione punctis pro veritate misi decidendum videtur; aut nemp̄ fuisse in casu, quod Societas prætentat quod puerula de tempore contracti matrimonii, (quod sine dubio intelligitur cum effectu), atque quod sufficiat rem esse dubiam, ut in dubio favore dicitur quod puerarum sit respondentem vulga auctoriam.

Quinimò probata etiam per puellas dicta negativa exactionis, adhuc dicto pio subsidio indigne remanere debent ex defectu intentionis dantis, quia si dictus actus simulare tunc officiis immotus est, arque ita cum fraude non sufficit occultatus, utique officiis dictum subsidium defragant, tamquam puellam reputantur indignam, cum eius ex lexe liboris culpis, & mendacis, iuxta Societatis statuta, vel laudabiliter confutitudinem, in scrutinis hoc subsidium soleat denegari, exinde intrat manifestus defectus intentionis ab initio ex solo actu fraudulento; etiam non probata effectuatione, dum est actus cum falso præsupposito, qui propterea remanet iniquas ex defectu voluntatis quae abesse dicuntur.

Multo magis si dicta ineffectuatio provenire ex imponitudo post dictis constitutionem superventa, ita ut impuniti valeat puellis, vel bona viris, cur dote debito tempore non exegerint, cum ad subsidiarium beneficium non admittantur, que dote aliunde ex propria negligencia, vel indulgentia non consequuntur, ut non semel hoc sit. ad dictam materiam sub res que, ubi puella habet bona, vel iusta libera intricata, & penes terrios possefores existentia, sicut eis non obstantibus iusti administratur ad dotem subsidiarium, tenetur tamen cedere ejus iusta fidei commissio, vel alteri in subsidium dotanti, ut de dote data reintegratur. Quinimò etiam sine cessione super dictis bonis liberis suam reintegrationem obtine potest, Pecte, de fiduci commissio art. 42. num. 12. Eugen. conf. 54. n. 3. cum fin. lib. 1. bene Rota in Pe- ruitua fideicommissi de Alphanis 8. Februario 1627. coram Coccino, & habetur infra decif. 145. ubi de materia dicta sub res que & in aliis, & sic poterit Societas de subsidio recipatur, alteri puelli indigentia detur.

Aut verò sumus in casu, quod per alium actum dicta bona, vel iura excedentia, in dicto data vel promissa sunt, ita ut in effectu dos pro eo matrimonio in majori quantitate constent, alias quam per acta Notarii Societatis, vel fine scriptura per testes, quinimò per conjecturas, & administrula id poterit justificari, cum dictis constitutio scripturam non posset, sed etiam conjecturaliter, & administrulice probetur. Macfeld. de probat. concl. 5. num. 5. & 6. Cyriac. con- trov. 29. num. 17. Rota decif. 316. l. & seqq. par. 2. p. 2. diver- g. & 195. n. 2. par. 2. recent. Muliò magis ad effectum probandi fraudem, & simulationem, quia tanquam actus occulti, & difficultis probationis, levioribus etiam presumptionibus, & administrulis contentantur.

Ere tunis omnino dicendum videtur, onus probandi ineffectuationem incumbere puellis, quoniam per aliam dictis constitutionem iam probatam, fundata dicitur intentio Societatis, unde tota puerularum defensio consistit in exceptione ineffectuationis, in qua reus dicunt actor, ideoque fuisse omnis est illam justificare, l. t. ubi Bart. & ceteri, ff. de except. Merlin. decif. 396. num. 9. adden. ad Buratt. decif. 298. l. t. A. decif. 25. numer. 2. part. 7. recent. præfertur quia presumptio fiat pro exactione, cum virtù non soleant matrimonii onera supportare, ac dictis exactionem negligere, ad communiquerat notat. in leg. si extrahens, ff. de iur. dotal. Affl. et. decif. 13. decif. 36. numer. 10. par. 1. l. rec. Ac etiam quia rem habere dicunt, qui actionem ad illam asequendam habet, atque nomina debitorum presumuntur solvendo, donec doceatur ex diligenter eff. minus idonea, ut in fortioribus terminis, illius, qui acceptavit nomen debitoris pro solven- do, ut regrefutum subsidiarium non habeat contra cedentem, nisi doceat ex diligenter, Fontan. decif. 124. & 125. Altogr. conf. 37. n. 28. & seqq. lib. 1. Merlin. decif. 629. & dec. 44. & 277. p. 11. recent. & sapis.

Ei fortius, quia cum agatur ex actibus occulti, qui inter-

sanguine conjunctos, ac plebeos ad fraudandum Societatem, in abscondito, ac intra domesticos parientes fieri solent, impossibilis Societati redireetur exactionis probatio, unde nimis lata via fraudibus aperietur, atque lex potius verbis, quam rebus imposta est.

Hec autem inter alias est prima mendacia ac fraudatoris, ut prefigurations contra eum vigeant, atque semel detectus malus temperalis præsumatur, ad regul. texti in cap. temel de regul. inv. in 6. de qua lac Barbo. axiom. 142. nu. 1. id est que dicitur detectum est quod ad fraudandum Societatem dotes constitutio in occulto facta est, ita presumendum patet est in occulto ejus exactionem factam esse, ac propter ea onus omnino videtur mendacia, ac fraudatoris ab hujusmodi malae presumptione se exculpare probando contrarium.

Quinimò probata etiam per puellas dicta negativa exactionis, adhuc dicto pio subsidio indigne remanere debent ex defectu intentionis dantis, quia si dictus actus simulare tunc officiis immotus est, arque ita cum fraude non sufficit occultatus, utique officiis dictum subsidium defragant, tamquam puellam reputantur indignam, cum eius ex lexe liboris culpis, & mendacis, iuxta Societatis statuta, vel laudabiliter confutitudinem, in scrutinis hoc subsidium soleat denegari, exinde intrat manifestus defectus intentionis ab initio ex solo actu fraudulento; etiam non probata effectuatione, dum est actus cum falso præsupposito, qui propterea remanet iniquas ex defectu voluntatis quae abesse dicuntur.

Multo magis si dicta ineffectuatio provenire ex imponitudo post dictis constitutionem superventa, ita ut impuniti valeat puellis, vel bona viris, cur dote debito tempore non exegerint, cum ad subsidiarium beneficium non admittantur, que dote aliunde ex propria negligencia, vel indulgentia non consequuntur, ut non semel hoc sit. ad dictam materiam sub res que, ubi puella habet bona, vel iusta libera intricata, & penes terrios possefores existentia, sicut eis non obstantibus iusti administratur ad dotem subsidiarium, tenetur tamen cedere ejus iusta fidei commissio, vel alteri in subsidium dotanti, ut de dote data reintegratur. Quinimò etiam sine cessione super dictis bonis liberis suam reintegrationem obtine potest, Pecte, de fiduci commissio art. 42. num. 12. Eugen. conf. 54. n. 3. cum fin. lib. 1. bene Rota in Pe- ruitua fideicommissi de Alphanis 8. Februario 1627. coram Coccino, & habetur infra decif. 145. ubi de materia dicta sub res que & in aliis, & sic poterit Societas de subsidio recipatur, alteri puelli indigentia detur.

Ex quo magis si dicta ineffectuatio provenire ex imponitudo post dictis constitutionem superventa, ita ut impuniti valeat puellis, vel bona viris, cur dote debito tempore non exegerint, cum ad subsidiarium beneficium non admittantur, que dote aliunde ex propria negligencia, vel indulgentia non consequuntur, ut non semel hoc sit. ad dictam materiam sub res que, ubi puella habet bona, vel iusta libera intricata, & penes terrios possefores existentia, sicut eis non obstantibus iusti administratur ad dotem subsidiarium, tenetur tamen cedere ejus iusta fidei commissio, vel alteri in subsidium dotanti, ut de dote data reintegratur. Quinimò etiam sine cessione super dictis bonis liberis suam reintegrationem obtine potest, Pecte, de fiduci commissio art. 42. num. 12. Eugen. conf. 54. n. 3. cum fin. lib. 1. bene Rota in Pe- ruitua fideicommissi de Alphanis 8. Februario 1627. coram Coccino, & habetur infra decif. 145. ubi de materia dicta sub res que & in aliis, & sic poterit Societas de subsidio recipatur, alteri puelli indigentia detur.

Ex quo magis si dicta ineffectuatio provenire ex imponitudo post dictis constitutionem superventa, ita ut impuniti valeat puellis, vel bona viris, cur dote debito tempore non exegerint, cum ad subsidiarium beneficium non admittantur, que dote aliunde ex propria negligencia, vel indulgentia non consequuntur, ut non semel hoc sit. ad dictam materiam sub res que, ubi puella habet bona, vel iusta libera intricata, & penes terrios possefores existentia, sicut eis non obstantibus iusti administratur ad dotem subsidiarium, tenetur tamen cedere ejus iusta fidei commissio, vel alteri in subsidium dotanti, ut de dote data reintegratur. Quinimò etiam sine cessione super dictis bonis liberis suam reintegrationem obtine potest, Pecte, de fiduci commissio art. 42. num. 12. Eugen. conf. 54. n. 3. cum fin. lib. 1. bene Rota in Pe- ruitua fideicommissi de Alphanis 8. Februario 1627. coram Coccino, & habetur infra decif. 145. ubi de materia dicta sub res que & in aliis, & sic poterit Societas de subsidio recipatur, alteri puelli indigentia detur.

ROMANA DOTALIUM SUBSIDIORUM
PRO EADEM ARCHICONFRATERNITATE SAN-
CTISSIMÆ ANNUNCIATÆ.

Discursus.

Subsidia dotali certi generi personarum, vel sub certis modis prestanda, si non ita præstentur, sed adhuc distribuantur, licet diverso modo, an denuo præstanda sint, vel potius tale implementum sufficiat.

S U M M A R I U M .

1. Casus controversie. & quod pia subsidia Confraternitatis Annunciatæ non dantur puellis de loco.
2. De subversione, vel obrepitione.
3. Princeps in dubio non conferre velle tertio prejudicare.
4. Subsidia dotalia regulantur jure alimentorum.
5. Alimenta præterita non debentur.
6. Fallit in debito jure actionis, & declaratur.
7. Quando locus plus tenetur de culpa officiari.
8. In concursu paris culpa potior est conditio agentis de domino.

D I S C .

D I S C . VIII.

E Adent insignis Archiconfraternitas Sanctissime Annuntiatae, de qua dicitur, preced. pīfimo consilio erat ad confundendum pauperum puerellarum Urbis honesti, mediana maxima subsidiorum dotalium dispensatio, singulis annis in sum. 500. & ultra ad rationem feorum 50. pro qualibet in faculo nubenda. & 80. pro monachis, ultra vestem, pluribus laudabilibus, ac prudenter huiusmodi alimento præferita, et recepta theor. Barum. liberis quo. §. 1. num. 3. ff. de alim. & cibar. legat, quam careri sequuntur, de quibus Franch. decif. 605. in princ. Surd. de alim. tit. 5. q. 1. art. 43.

Et quanvis ista conclusio procedat in alimentis debitis officiis judicis, non autem iuris actionis, qualia sunt competencia ex legato, que licet præterita debentur, arque ad hæreticos transmittuntur, ex deducis per eundem Surd. q. 1. n. 39. cum seq. Attamen id recipiendum venit, ubi agitur de alimentis relatis certa, ac determinata persona, quae solum alimento recipiendo, se in eo pauperiem efficit, & è converso hæres, vel alter ad alimenta gravatus, ob illorum non præstationem in lucro remanet, quorum unum cœbat ut præfati, quoniam ex non præstatio ne huius subsidii loca pia damnificata non remanebant, dum ex eisdem Societatis gratia, & manifesta idem subsidium obtinuerunt, quod alia de iustitia prætendere non potuerunt, neque Societas remanebat in lucro, vel utilitate, tum quia omnes redditus quotannis ad superabundantiam, & ultra necessitatem in eundem ultimis subsidiorum dotalium evagaverat, itam nil eis intercesserit duas doceas duabus huiusmodi locorum pueris, vel alii in Civitate existentibus distribuitur; tum etiam quia si liberalitas erga predicta loca exercuitur, multo magis id, quod de necessitate facere debet, adimplivisit.

Itas confederationes forte non esse aptas considerabant ad excludandam privatam perfidiam sibi injuncti oneris conciavimus, quod enim sciebat debere uni, solvere non debet alteri; sed abhuc dubio relevantissima mihi videbantur ad excludandum locum pium culpæ incapacem ac reatum ab officiis, quorum culpa, & negligencia præjudicata non debet pio loco, quodies non remanet in lucro, præterquam in illo, qui venturum circa officium pio loco a sumptuibus suis officiis præstanda, ut eis causis in Romana censu, seu depositis 8. Martii & 21. Janii 1641. Denuo inter sua decif. 604. & 622. & de qua causa sub tit. de cre- di- to, ubi ex culpa officiari, Mons Pietatis Urbis condemnatus fuit ad iteratum restitucionem depositi male restituiri; sed isto caufo excepto, regula est, ex administratorum negligencia præjudicium, ac dannum pīs locis non caufari.

Nec potius dicebam quod ageretur in concursu aliorum officiorum locorum aquæ privilegiorum, quoniam non nisi potius negligencia officiarii Societatis in indagando speciem, & qualitatem puerellarum, quibus distributio facienda erat, quām officiarii dd. aliorum locorum in indagandis suis dispositionibus ad eum favoritem emanatis, & de quibus, statibus officiis, & ministris Fabrica Sancti Petri, faciliter etiæ diligenter Administratoriis notitiam habere; in concursu autem equalis privilegii, seu equalis negligencie, potior est conditio agentis de domino, quām alterius agentis de lucro, atque hoc sicut meum voluum, cui careri adhaerent, ac de facto omnis dubitatio, quevit.

ROMANA ELECTIONIS PUELLARUM,
PRO EADEM ARCHICONFRATERNITATE SAN-
CTISSIMÆ ANNUNCIATÆ.
CARMELO DE MONTE
CARMELO DE MONTIBUS,
CUM MONASTERIO SS. QUATUOR
CORONATORUM.

Casus decifus per Rotam pro Societate.

Electio puerellarum, quibus pia subsidia dotalia præstanda sunt ex dispositione reffactoris, an sit libera hæredis, vel eis cui onus est adiectum, & quando restrictio ad certum genus demandata est, una ex hæredibus, vel legatariis, censeatur alii reperita.

S U M M A R I U M .

1. Casus controversie.
2. De operatione relationis.
3. De dictione pariter.
4. Forma praescricta per reffactoris effervanda.
5. Subsidia dotalia distribuenda sunt ad electionem, & ar- bitorum eius, cui onus est injunctum.

6 V-

Card. De Luca, Lib. VI.

6. Voluntas testatoris desinenda non est ex cortice, & formula verborum, sed praeterea est substantia, & quod non adest, perte non potest.
7. Relatio intelligitur rebus in statu permanentibus.
8. Diversitas rationis exclusit repetitionem.
9. Ponderantur circumstantie diversitatem inducentes, ac repetitionem excludentes.

D I S C . IX.

Bonicostris instituto herede unico filio, huic quantum documine morienti substituit pro tercia parte Societatem Salvatoris ad Sancta Sanctorum, adiecto onere ergandi redditus in aliis pia opera, quibus expedit, residuum singulis annis erogari voluit in subsidia dotalia praestanda. tot pauperibus pueris in die S. Andreæ ad rationem seutorum 30: pro qualibet alia vero tercia substituit Societatem Sancte Marie de Monte Carmelo de Monibus adiectis qui budiatis alii oneribus, quibus expedit, id quod supererit, pariter erogari voluit in tot subsidia dotalia distribuenda in dicta Societatis Oratorio in die solemnitatis dictæ B. Mariae de Monte Carmelo, cum date & forma superioris cum Societatis Salvatoris expressa; pro reliqua vero tercia parte subdivisi Congregationem Oratori quinque plagarium subdilectis pueris oneribus ad rem non facientibus; ex intervallo autem, & cum diverso atramento, dispositione ut supra ordinata in prima portione ad favorem Societatis Salvatoris, adjectis apostolis marginibus, in qua dicit, pauperes puellas in corpore expressas esse debere de illis Monasteriis Sanctorum Quatuor Coronatorum; hinc facta causa substitutio, orta est controversia, num sicut relatione contenta in dispositione super tercia partem ad favorem Societatis Carmelitanae, quod feliciter subsidia dotalia per eam distribui debent cum date, & forma superiori cum Societate Salvatoris expressa, apostilla in dicta praecedente dispositione contenta affecterat dictam aliam Societatem, ita pueris dicti Monasteriorum tantum & non alias subsidia distribui deberent; atque pro eiusdem qualitate repetitione contra Societatem Carmelitanae tentavit judex prime instantie, unde introducta per apellacionem causa in Rota coram Bourlenton, & aliquanta defusa disputatio.

Scribentes pro dicto Monasterio Sanctorum Quatuor pro tentativa prioris instantie subfusinda, insistebant in regulis generalibus in iure traditis circa operationem relationis, ut sit repetitiva qualitas per personam eligendorum, ex deducis per Molin in primogen. lib. 3.c. 5.m. 65. Menoch. conf. 926. n. 39. Fular. 9. 403. n. 39. deci. 61. n. 1. 22. 17. & 240. par. n. 17. p. 7. recent. Ponderante etiam dictione, pariter facientes causam operationem, Hondon. conf. 4. n. 83. lib. 95. Rota deci. 194. n. 22. & 84. cum seq. part. 5. recent. Ac etiam quod illa vera, con la forma di sopra e prefa, non poterant referri nisi ad genus per sonarum eligendorum, quoniam dicitur in regulis, & locis distributionis in hac lectione dispositione describitur; & his addubletur alia generalia super aquilitate inter substitutos fervenda, & super regula correlativorum, ut per additionem in primo censeatur addi diste etiam in secundo. J. in l. finali, num. 9. & fa. Cod. de iudic. videtur tollen. Everard. in Topic. in loco a correlativis, num. 9. Sebastian. Medices, in regulis juris, part. 1. regula 9. num. 48. Posito atten- quod testator certum genus per sonarum praefererit, seu cum certa qualitate, dicebant illam esse de forma, Calcan. conf. 8. num. 23. Castill. lib. 4. controver. cap. 45. num. 14. cum seq. & hec grana fundamenta, que pro dicto Monasterio deducebantur.

In contrarium scribens pro Societate Montis Carmeli, dicebam regulam libertatis eligendis puellas sibi bene vias hinc assisteret, ut in specialibus terminis subsidiorum dotalium ab aliquo pio loco de precepto testatoris distribuendum pueris, quod ista electio liberer perit ad eos, quibus distributio iniuncta est, firmatur, sive pro absolu- supponitur per Rotam apud Buratt. deci. 129. 432. & 500. deci. 131. & 213. part. 5. recent. Romana electionis puellarum 23. Novembris 1624. Pirovano, Romana legati do- tium 10. Junii 1661. Cerro, edita in causa, de qua dicitur seqq., in quibus omnibus, sicut ad aliquid dispositum, agitur de hac materia subsidiorum dotalium pauperibus puellas distribuendum, atque haec regula vel firmatur, vel tanquam abso- luta supponitur.

Illa igitur ita constituta, dispositio pueris in eo con- sistere videbatur, an obstat limitatio deducta ex contra-

De Dote, Disc. X.

15

terio habebat; habita etiam alia consideratione despiciuntur per omnibus subsidios, quæ dantur per hujusmodi societas, & loca pia, cum in effectu omnia proveniant à pueris morientium dispositibus, unde esset destruere omnia laudabilia in initia, nihilominus respondebat, ut etiam sapientis respondere confluvi occasione subsidiorum, quæ in adē magna quantitate distribuuntur per imponit Archiconfraternitatem Sanctissimæ Annuntiatae, magnam effe differentiam inter illa subsidia, quæ disponentibus de pueris in genere loquentibus, distribuenda sunt pro libito Societas, quæ potest unas puellas excludere, & alias præelligere, & calum, in quo præcise certis pueris dare teneat, ut pri- mo calu donante dicuntur habere subsidium potius ab ipsa Societate distribuente, & qua proinde conditiones, & gravia adiici possunt, secus autem in secundo, in quo habere dicuntur, vel à testatore, vel à nominatione, Societas vero dicitur nuda exceptuaria, seu organum instrumentum aliena voluntatis, juxta distinctionem textus in leg. unum ex fa- milia. Sed & si standum, ff. de legat. i. Duran. dicta deci. 172. 3. 4. & 7.

Nec obstat testatore mandasse puellas eligendas esse ex bonis parentibus, & cum aliis confutis requisitis, quothiam id respicit qualitatem personalem, ut scilicet pueras eligendas essent honestæ, atque hujusmodi pueris sub- sidii dignæ, non autem circa modum solutionis dotis, ac onera illi adiicienda, nisi quando testator generaliter mandat matrimonium fieri ad instar aliorum, & sic quod istas nominandas illis in omnibus exequatur, ut ita distingua in his terminis habetur in Romana electionis puellarum 27. Novembris 1624. coram Pirovano, ac admititur apud Buratt. deci. 422. num. 6. & deci. 500. num. 2. & 3. in quibus proceditur cum distinctione superioris tradita, an feliciter agatur de subsidio, in quibus pueras recognoscant ipsam fidelitatem in authrice ac bene- factricem, vel potius alium, itaut focietas sit nuda execu- trix; quodque ubi testator onera non adiicit, illa non fint adiicienda, in his terminis licet ad aliud propositum Buratt. deci. 129.

Assignando quoque peculiarem rationem, ob quam de 4 veritabilis testatoris voluntate constare videbatur, non gravari hujusmodi pueras ad hoc onus cautionis, dum declara- ravit concedere hanc nominationem prædicto Burghesio, ad effectum gratificare filias vasallorum in parvis castris extra Urbem existentiam, quibus moraliter est impossibile hujusmodi cautiones in Urbe invenire, ideoque diversus est casus istarum puellarum ab aliis, que in Urbe rubentes atque incolatus habentes, de facilis conjugio carnale vel spirituale, seu benevolos habere possunt hujusmodi chari- tatem impartientes, ac etiam rapè ex virorum bonis qualitatibus, quia fin artifices bene avlatis, dos ei creditur ab- que cautione, unde aliis hec nominandi facultas penè impræ- cibilibus remaneret.

Super hujusmodi autem subsidiarum distributione per pia loca facienda ad aliorum nominationem, sapientis preterit in dicta Societate Annuntiatae excitata fuit difficultas, an ju- sta effet resolutio alia capra per Rotam in dicta Romana electionis puellarum 27. Novembris 1624. coram Pirovano, quod feliciter nominandis facultas non consumatur per nomina- tionem illarum puellarum, quæ morte præveniunt, vel ob in honestam vitam rejeccunt, matrimonium non contrahunt, dictumque subsidium non obtinent, quamvis illud ad no- minationem prædictam eis iam destinatum, seu promissum esset; & mea tentativa fuit, cui major pars adhafit, unde proprie- tate ita servaretur, facultatem prædicantem non re- manere consumptam, sed competere ius nominandi alias pueras, quoniam regula text. in leg. bozes, §. hoc sermo- ne, ff. de verb. signif. intelligitur, quatenus actus effectum fortior, quod ita dici non potest, cum dos non detur si matrimonio, à quo nomen ac tentativa recipit, acne prius dicitur simplex definitio future dotis, que nunquam constituta dici potest; in idem conferentibus terminis juris præfundi, eligendi, vel nominandi ac bene- factum, seu officium, quia non consumuntur nisi sequuntur ef- fectu, atque conferunt in simili deducta per Seraph. deci. 589.

Uno autem casu dicebam mihi videri hujusmodi facultatem pro ea vice consumptam cenfendam esse, quamvis non sequeretur effectus, quando pueras nominatae ob vitam in honestam, seu alios defectus, qui de tempore nominationis ipsi nominantur innotescerent, à subsidio prædicto si- bi definito excluderetur, cum tunc intrare videantur ter- mini eligendi, vel præfundi scient indigneos, ut pro ea vice eligendi, seu præfundi ac nominandi facultate pri- vetur,

etur, neque ad novam nominationem pro ea vacatione admittitur, ita ut termini praediti in omnibus in praesenti ad praebles videantur.

Cogitabam quoque, occasione frequenter agenti de huiusmodi nominandi facultatibus in dicta Societate Annuntiata, quid si hujusmodi facultatem habentes absque restrictione generali ad episcopalem Societatis statuta, & requirita, nominare possent viduas. Et stante contrario uia communis, ita ut in Urbe nullum videatur adest exemplum, quod hujusmodi pia subdidi viduis distributa sint, probabilius negativè respondendum videbatur, quoniam testatores dicto uia voluntatem accommodasse censentur, atque iuxta illum ponere voluisse; Verum in stricta iuris; vel rationis; censura, contrarium potius dicendum est, ubi ageretur de vidua adhuc virginem, quia nempè viri contracto matrimonio ante illius consummationem decesserit, iuxta causam, de quo Capyc. Latr. consuls. 127. n. 53. & seqq. ubi dictum referit per S. Conf. Neapol. ac meo iudicio bene, subdia danda pueris maritandis, istis etiam convenire quipiam si aliqua adest vidua corrupta, viuens monachorum & formolatim dote, cujus honestas magno dubijacet pericolo, adhuc ratio, vel finis instituti debet ei convenire, ex ratione ob quod unum D. magis communiter firmant, etiam si lumen tenebit matrem secundò nubere volentem, ut istud dicitur. 142, sed contrarius communis uisus id prohibere videtur in huiusmodi subdidiis que danus per pia loca, dicta vero decido, de qua apud Capyc. Latr. procedit in subdidiis debitis feminis de familia ex dispositione testatoris, vel ex instituto montis aliquicun familie, quo casu diversa est ratio.

A R I M I N E N D O T I S PRO MONASTERIO ANGELORUM, ARIMINI C U M N.

*Causa decisus per S. Congregationem Episcoporum, &
Regularium pro Monasterio.*

Dos praestanda per ingredientes monasterium, an possit ultra confundat taxam augeri. Et si excessus de facto solutus, vel depositatus reperatur,

S U M M A R I U M .

- 1 Causa controversie.
- 2 An sit simonia doqua solvitur per moniales.
- 3 Adonasterium an possit recuperare pueras sine dote, vel minori, quam sit confundat.
- 4 Quando dicatur simonia dicat id quod praefatur pro admissione ad habitum, & ingressum in Religionem.
- 5 De taxa dos monastica.
- 6 Quando danda sit dos duplicata.
- 7 Quando dos depositum factum per ingressum monasterium dicatur coactus, & reperitur.

D I S C . XI.

Cum confusa dos, que praestabatur per ingressuras monasteria monialium Civitatis Ariminii in summa ictu. 350. reputarunt modica, minime proportionata sumptibus, quibus ipsa monasteria subiacent monialibus substantiis, binc velantissimum Episcopus abhens a sua reverentia pro servitu Sedis Apostolice in munere Nuntii apud Principem Elecotorum Coloniam, limitaram dedi facultatem eius Vicario Generali non admittendi pueras ad habitum monasticum nisi cum date scut. 400. unde veleto N. eus filiam in dicto Monasterio Angelorum collocare, Vicarius ad id petitus dixit non posse alias eius confessum praelare quamcum dicta date, quam patet ad formam decretorum S. Congregationis depositum, facta eadem die clandestina protestatione coram Notario, se in invitum deponeret dictum summam, & quasi à Vicario coadunat, na labi fieret bonum filia spiritum, anima repetendi excessum clauso autem probationis anno, atque sequunta profecitione, & comparatu pro repetitione excedentium scutorum 50. in S. Congregatione Episcoporum, & Regularium, à qua reformationem favorabile reportavit; sed instantibus monasterio, ac agentibus Episcopi item auditu; pro hac parte scribens dicebam a resolutis omnino recedendum esse, pro ut mense Maii 1665. cum justitate fundamento recessum fuit.

Quoniam enim per sacros canones in monast. &c. quoniam, de simonia prohibitus fitro admissione ad monasterium aliquid tempore recipi, unde propter a plurimum fuit

sententia usum dotum, non solum in matrimonio spiritus, sed etiam carnali simoniacum ac peccaminosum esse, nihilominus, vel de communis totius Catholicorum Orbis coniunctione, ut aliqui credunt, vel iuxta aliorum sententiam ex Bulla Clem. VII. seu verius ex non bene adaptata ratione, vel dispositione dictorum canonum, omnino verius ac receptione est, per ingeffrasmonasteria solvendam esse donec, adeo debitam, quod iuxta plures determinationes S. Congreg. nego volens monasterium fine magna causa majoris utilitatis, vel servitii, eam remittere vel diminuere potest, ut liquet ex dictu per Tambur. de jur. Abb. dyp. 5. quest. 3. numer. 1. & per rot. Cyriac. contr. 504. numer. 21. cumseq. ubi num. 28. & seq. etiam de dote matrimonii carnalis.

Et merito, quoniam simonia tunc caderet, quando aliqui Prælato, vel Superiori monasterii daretur pro admittance ad ipsam religionem, fehabetur monasticum tamquam quid spirituali, cum tunc intrare commutatio rei temporalis cum spirituali, in quo proprio constitut simonia, ut exemplificant in 1. fin. C. de transact. Bald. n. 3. Calfre. & Salicet. n. 2. Navarr. conf. 86. l. 5. St. Simon. Sanch. confil. mor. 2. c. 3. dub. 23. Stuar. de relig. tom. 1. l. 4. rite de simonia. c. 17. num. 5. & 6. & 20. quod latius actum habeatur in Rom, transactionis, seu Meleitania nullitas professionis de Corfinis sub tit. de regal. illud verò quod datur monasterio sub titulo dotis, est recompensa rei temporalis cum re temporali, pro ore C. quod monasterium suscipit submittitrandi monialium viuimus ac vestitum, atque necessaria, pro quibus pecuniam ac bona temporalia erogare oportet, ex qua etiam ratione absque dubio licitus remittit dotum uisus in matrimonio carnali, in quo ratione Sacramenta eadem dubitatio caderet.

Posto igitur debito dotis in genere, seu substantia, quantum pertinet ad illius taxam, seu quantitatem, certa determinata regula non habetur, sed totum pendet, vel à partium conventione, vel à taxa per Superiorum facienda, scilicet locorum, & temporum, ac singulorum monasteriorum particulares circumstantias, ita ut nullo Canone, Concilio, Apostolica Constitutione, vel S. Congr. decreto prohibitum repertatur, Episcopo, vel alteri Prælato hujusmodi dotes antiquiores minores, iusta præferentia causa accidente, augere, seu quod ex partium conventione idem fieri non possit, cum revolutis occasionis istius causa omnibus decretis in hac materia usque ad hanc tempora editis, ad diligenter collectis per elaboratum collectorem Nicolum, plute inventarii prohibient ipsi monasteriis, vel eorum Superioribus bus coniuncta dotis condonacionem, vel diminucionem, præterquam ex aliqua iusta causa, non autem augmentum, quod sepius per decreta etiam generalia demandant habemus usque ad duplum, ut contingit in viduis, vel corruptis monasteria ingredi voluntibus, necnon in supernumerariis, ac in terulis rotoriibus, & similibus alias admitti prohibitis, in quibus dos duplicita demandatur; adeoque conventioni præterim deferendum est, quod si quis à Pontifice, vel S. Congregatione gratiam haberet solvendū minus, deinde autem conveniat solvere plus, adhuc ad summam convenientem tenetur, ac urgeri potest, ut in dictis nouis Nicoli lib. verbo dos m. 27. adnotatur resolutum fuisse per S. Congr. in una Senegallia de anno 1602. Monasteria enim affiliorum pupillarum, quorum tutor (quibus Prælati, vel alii administratores aquiparantur) possunt utilia facere, non autem inutilia, idcirco confutat dorem, cessante iusta causa, minuere prohibentur, non autem augere; Et his statibus, cum ageretur desumma nedum contenta, sed depositata & soluta, prorsus vana remanebat huiusmodi repetitionis prætentio.

Dicebant agentes per actore, dict. depositum fuisse coactum, Rante quod Vicarius nobilat alia admittere puellam ad habitum, ut jam protelatus fuerat; verum tunc iustus ad motum videbatur aliquis considerationis, quando haec puella aliquod jus ad d. ingressum haberet, puta quia ex lege foundationis, seu aliis à monialibus ac superiori quamvis invitatis pro certa conferta dote recipienda esset, ut in plurim que locis nonnulla familiæ hoc jus ex lege foundationis habent, cum autem in presenti d. non incurret, totumq; proveniret à voluntario contractu reciproco inter moniales recipientes ac pueram ingredientes, in quorum omnium repetitive libertate positum erat non ingredi, vel non recipere, hinc proinde nulla, nec vera, nec interpretativa coactio dicatur, præferim superioris, qui non contrahit, sed folium intervenire, ejusque contentum præstare dicunt pro authorizando actum, & ne moniales illicita, seu præjudicia-

cialia faciat, cum de reliquo contractu sit inter monasterium recipiens, ac pueram ingredientem.

Eoque minus ex dicta recitatione Vicarii præstandi consensus alias quam cum majori dote, aliqua concusso, vel injuritiam prætendit poterat, dum ipse non erat Prælatus ac Superior jure suo, sed iure alieno, & tanquam mandatarius Episcopi, qui ei concederat mandatum ad id limitatum, unde quando ad requisitionem patris pueri reculavit suum assentum præstare, nullum injuritiae, vel coactionis actum gessit, sed folium declaravit deficientem in eo potestatibus alias faciendo, ad instar procuratoris habentis mandatum limitatum, qui nullam injuriam facere dicitur volenti cum eo contrahere, si recusat id agere nisi ad limites mandati.

Opponemque penitus dubitetum in præfecti subfulti confederatio, quam faciebant circa malitiam actoris, qui nullam conquerenda causam nisi de leipo habebat, cum enim iuxta decreta generalia, puerella non admittitur ad habitum monasticum nisi previo integræ dotis deposito, quod ita perverterat per totum annum probationis, neque monasterio solvit, nisi postquam eo completo, ac novo monasticum confusus accedente puerella legitime professionem emerit, idcirco ubi etiam dicta puerella patre dicere posset se coactum ad dependentem summam excusivam, recurrere debet adversus Vicarii gravamen, ad ipsum Episcopum vel ad S. Congreg. pro dicti depositi moderatione inita dictum annum probationis, quando res erat integra, cum tunc eo remouere solvere summam depositatam, liberum etiam suiflet monasticum, puellam ad professionem non admittere, cum hic, ut dictum est, sit contractus merito corripediatus, ex utriusque parte voluntarius, non autem expectare, quod res reducetur ad terminos irretractabilitatis, atque hoc fundamentum vere substitut omnem difficultatem utropè clarè convincens actoris dolum, & malitiam, maxime quia excusus erat modicus, iusta etiam habens causam, ob diminutos monasteriorum redditus, vel sumptus adancos, ita ut non effet augmentum valde notabile pro more regionis excedere onera, quorum intuitu haec dos perfoluit, unde cadere posset suplicio, ut ea incongrua, ac longe excedens summa ex geretur pro ipsa admissione ad habitum monasticum, & sic pro re spirituali, quo casu intraret etiam simoniae suplicio, quam aliqui rigorosi scribentes in hac materia habuerint ut supra.

A N N O T . A D D I S C . XI.

A d hanc materiam dotis Monialium videantur ea, quae habentur infra: dyp. 167. & sub tit. de regul. disc. I. ex p. 144. & dyp. 39. & in hoc eod. tit. dyp. 67.

BONONIEN. DETRACTIONUM

PRO MARCHIONE THOMA, ET COMITE ALEXANDRO FRATRIBUS DE CAMPEGIS.

CUM COMITE ANTONIO DE PASELLIS.

Discursus pro veritate, ac directione causa.

Legatum pueræ pro dote, que conga sit nuptiis carnalibus, an debeatur integrum si ingreditum Monasterio, ubi minor summa ad congruam dotem sufficit. Etiam excedens pueram legatarum donari, vel cedi possit ad favorem alterius, quam obstat, utique in talibus restringit, utropè a vita religiosa avertatur, tanquam turpis pro nova scripta habenda sit, per tex. in amb. nisi regati, C. ad Trebell. & S. fed & hoc presenti amb. de Sanctissimi Episcopis, ut liquet ex deducit per Mat. de Jurid. p. 4 cent. 1. c. 80. Pon. de maritim. 3. c. 7. n. 9. Bartol. de Episc. alleg. 83. n. 27. Thefaur. jun. l. 1. s. for. 60. n. 4. cumseq. Matrill. dec. 153. Boll. de maritim. c. 11. n. 624. & 672.

Adeoque aliqui hunc potestatis defectum ampliarunt, ut si pro nuptiis carnalibus restringit effemine milie, pro spiritualibus vero centum, adhuc velint integræ mille, debet, ex deducit apud allegatos, præferunt Thefaur. d. q. 60. Boff. loc. cit. num. 700. & in tract. de dot. c. 4. num. 157. Ciarl. contr. 218. n. 45. Boret. in sum. decis. l. 3. tit. 4. de jure dot. numer. 117. qui plures cumulantur.

Vero tamen, atque in foro recepta videtur contraria tentativa, ut scilicet ubi non constat restringat ad nubes in sceluso, sive excludit in toto, vel in parte profitentium vitam calibem & religiosam, principaliiter odio Religionis emanante, testatoris voluntas servandasit, ut relatis antiqvioribus civilibus in d. amb. nisi regati. & canonici, in p. presentia de probat. hinc inde certantibus. Covarr. lib. 1. var. 19. ex n. 7. Manic. de confit. l. 11. tit. 7. & 11. 18. num. 29. cum seq. Thefaur. jun. d. q. 60. Matrill. d. decis. 153. Sanch. de mar. l. 1. dyp. 33. n. 29. & dyp. 24. n. 12. Fontan. de pac. clam. 6. gl. 2. p. 2. n. 6. cum seq. latè & bene Giovagn. conf. 57. ex n. 10. l. 1. Borell. loc. cit. Rota in pluribus decisionibus registratis post Giovagn. conf. 55. & 58. quatuor aliquæ sunt reprobatae decis. 428. p. 2. rec. & 398. part. 4. tom. 2. & apud Gregor. decis. 301. Add. ad cumid. decis. 163. & pafm; Quod etiam generaliter receptum habemus in fideicommissi excludentibus vitam religiosam, seu calibem profidentes, ut fatus frequenter habetur in sua materia sub tit. de fidei. prætermittit in Romana fideicommissi de Cuppis, & in Bononi. de Bononi. fideicommissi. & 64.

Iudeo ex duplice clara ratione, una nempè, quod qui spiritu Dei dicuntur ad vitam religiosam, terrena negligunt, idéoque improbabile est, quod ob illa, non ad suum privatum commodum, sed Religionis, vel Monasterii in genere acquirendam, ab hujusmodi instituti retrahendi sunt. Et altera, quod cum quilibet sit rei sue moderator,

Cara. de Luca, Lib. VI.

¹³ Quid ubi in certis de insertis.

¹⁴ Attenditur quantitas dotis, & ex ea regulatur voluntas.

¹⁵ Quid importet dispositionem esse latino, vel materno idiomatica conceptam.

¹⁶ Deratione, ob quam dispositio generalis de omnino insertis, intelligenda sit de nuptiis portis carnalibus.

D I S C . XII.

rator, & arbitrus, atque possit nihil relinquare, idcirco prohibitus esse non debet liberalitatem exercere in una causa, & non in altero, ubi praeferunt non confari id ex officio irrationalibus Religionisemanus, sed aliam habet expeditam causam, quae etiam non expressa in dubio prefumimur iusta, & rationabilis, ut in dicta materia fiduciam commisariarum frequentissime firmatum habeatur, itaut ille caus voluntatis expressæ, in foro non videatur admittere amplius controvensionem.

Aut vero voluntas est ambigua, quia nempe dispositio concepta sit de dote simpliciter, five pro nuptiis, vel matrimonio. Et tunc licet sat probabiliter Giovago. conf. 49. & seq. probare fudeas, ut in proprio, & naturali significato, non nisi carnalibus nuptiis hujusmodi dispositio conveniat, contra tamen est verior, ac magis recepta, idque legatum, vel alia dispositio etiam spiritualiter nubentibus debetur, nisi ex conjecturis, vel facti circumstantiis contraria disponitio voluntas urgeat, ut per Rot. dec. 398. part. 4. rec. 50.2. Clarim. 4. contr. 2. 18. n. 6. Bossi de dot. c. 4. nn. 15.6. & per alias magis communiter.

Conjectura autem, ac presumptio nis multe in propo-
sitione ponderari solet, atque in his scribentes se involvunt,
ut constat apud allegatos, apud quos de materia, praesum-
ptio apud modicum elaboratum *Bossum de marim. c. II.*
ann. 663, ad 672, ubi de conjectur. Verius autem est quod
*laqueatio non est iuris, sed facti, quia non dubitatur ex
presumptibus, & conjecturis a dicta regula recedit, sed*
*soltis quodlibet cadit, an in singulis facti speciebus conjectu-
re sint sufficiens necne, quo a iudicis arbitrio pendet,*
*ut generaliter in materia praesentia fideicommissaria super
hujusmodi conjecturatis voluntatis receptum habentur;*
*ubi vero eis cestantibus in iudicando est reguli, tunc es-
timata illa recipienda est, quatenus concurrente presumpta
disponitio voluntate, in qua illa fundatur, concurranta
etiam favore religionis, seu Monasterii, ita ut unum sine alte-
ro non sufficiat.*

Ideoque si Monasterium ingrediens renunciac faciat, seu alias disponat ad favorem alterius, quam Religionis, sive Itam incapacem ingreditur, & tunc legatum, vel alia dispositio non cedit favore renunciatar, seu eis, in quem alias ingrediens disponit, minufus favore venientium ab intefato, sed remanent caducum, quia ceteris alterum requiritum favore Monasterii, vel Religionis, quod copulatiue cum praefumpita disponentis voluntate requiretur, ut ceteris allegaris Fontanell, de part. d. class. 6. glof. 2. part. 6. num. 36. Laderch conf. 152. num. 3. latissime Giovagn. conf. 48. cum seqq. uide que d. 55. lib. i. & Rota in decisionibus potu eundem Giovagn. ibidem impressi, & della dict. 398. part. 4. tom. 2.

parte 4. tom. 2.
Quia theoria ita constituta, quatenus perinerat ad applicationem, ubi non obstat jus legitime, in qua de disponitis voluntate non curatur; cum ranguum debitum legale, ac necessarium, co etiam invito detrahatur, & quod ratam provenientem ex testatoris liberalitate, etiam cum leviter utatis dicebam, quod veritabamur in clavis claro incompetenti dicti legati, praterquam in summa tradita Monasterio pro date, cum quatuor non esset cum ipso Monasterio, sed cum renuntiatio, et cessionario, ad cuius commodum dicta regula non intrat usq[ue]r; quoties tamen agitur de cessione ex causa latuaria, & in gratiam ipsius cessionario rantium, fecis autem ubi esset ex causa onerosa, & in gratiam potius cedentis quam cessionarii, ut frequenter contingit, quia nempe pueri ingredi volens Monasterium indigent pecunia numerata, iuxta formam decretorum generium Sac. Congregationis depositanda, unde non suffragantur legatum confitens in speciebus, quod proinde edere oportet danti pecuniam, five confitentes illum redditum vitalitatem, qui pro extraordinariis indigentibus de confitente in monialibus quodammodo nec necessarium videtur, itau pat dosis dicatur *suffia* dec. 671. Merlin. alias dec. 30. part. 7. recent. num. 29. & seqq. tunc enim est convertere legatum ad cauam expressam ad commodum ipsius legataria, non autem cessionario.

pendere videat a summa, seu quantitate ad hunc effectum destinata, si enim attento more regionis, solis nuptiis carinalibus congrua est, excessiva vero, & incongrua spiritualibus, pro quibus longe minor dos exigatur, & tunc magna est conjectura, testatore de foliis carinalibus sentisse, ut advertit easter allegatis Giovagn. conf. 57.

Sed hoc non obstante monachis etiam dispositio convenire debet, non in toto, sed pro sola summa talibus nuptiis spiritualibus opportuna, ut fuit fenus Rota post eundem Giovagn. conf. 55. atque sentire videat Sanchez d. disp. 33. numer. 32. in fine, ratio etenim, tam extensio, quam respectiva moderationis, est eadem, quod felicitate disponens, principalem respectum habere visum est ad perfonas, ut eas ita providerit, eautumque honestat, & colloca-
tione confulerit, non curato potissimum modo quan[do] altero, licet summa, seu quantitas destinata arguisse, cum potius de una specie, quam de altera cogitasse, quia non per hoc species in mente non habita videtur exclusa vel verisimiliiter inclita confenda est, ad limites tamen necessitatis, vel congruentiae, que in ista confederatur, cum eadem voluntas trahenda non sit ad ditandum Monasterium ab ipso disponente verisimiliiter nulla enus cogitatione, itat judec indicundem personam defuncti, ita ipsi voluntatem supplicare, seu declarare dicatur. Si vero dictum argumentum ex summa incongruia non erit, super eadem, quae in ista sententia, videtur

Et quamvis per alteram partem pretendetur premissa fibi non obstat, attento quod cessionem habeat, non folum ab ipsa puerula ingrediente, sed etiam a monasterio, cuius potius se renunciarum dicebat; atamen objectum parvi momenti videbatur, quoniam puerula primitu[m] professionem emitteret, hanc haec cura cesserat ad favorem matris, ac fororis, ex quarum persona excipiens veniebat, unde nihil acquiriti potuit monasterio, cuius iura incipiunt post emissam professionem, quando dicta iura p[ro]p[ter]a proficisci ab

tia non urges tunc planum est omnibus puerulis de gente, si-
ve uno, five altero modo nubant, idem subfidiu[m] debet, ni-
si, ut dictum est, facti circumstantiae aliter exposcant, atque
ita passim servatur in montibus familiarium, aliquique simili-
bus dispositionibus.

Aut dispositio et magis generica pro omnino incertis de-
cet, ut frequens et plurimum dispositiōnūm variis pro sub-
fidiis dotalibus praefidit pauperibus puerulis. Civitatis vel
Parochie, seu alterius universitatis, itaut non ratio san-
guinis, vel decoris familiæ, sed sola ratione letari sive rati-

*sa disponendi, & tunc, presupposito etiam quod volunt
esset ambigua, & per verba equivoca concepta, videndum
est, an opus demandatum sit heredibus; seu aliis privata
personis, vel potius alicui pio loco.*

Isto enim secundo casu, si quis locutus haberet taxat ditius
est inter mariandas, & monacandas, ut exempli gratia
est insignis Ecclesia Annuntiata Urbis, per quam singuli
puellis carnaliter nubendis dantur ultra vetem fc. 50, mona-
chis vero fc. 80, atque testator summam prefricbat, man-
tandis potius coniugiam, quia nempe reliquias annua scu-
milia ergordatio pro dotali subficio 29, pellarum, vel simili-
ter, & bice decimam videat voluntas, ut non nisi de man-
tatis feneritate, ubi praesertim urgent qualitas testatoris,
quod scilicet de huiusmodi distractiva efficit verisimiliter i-
formatus.

Si vero ista conjectura non urgeat, quia indefinite omni dotandi pueras pio loco adiectum esset, sive quod illud

15 dantio pascuorum. sed inde
se directum hæredi, vel alteri, in quo dicta defcretiva non
est verificabilis, & tunc pro meo iudicio inspicendum est
diciabam, an dispositio latino ferme, vel vulgari conce-
pta esset, si enim in latino, quia dictum esset pro *dote*, &
pro nubendo, &c. et certum videatur esse locum regulari utrius-
que speciei cupulativæ, quodque dispositio ita conveniens
maritandis ac monacandis, si vero in lingua materna,
tunc recurrentur videatur ad communem, utrum loquendi
& qua nuptiarum species veniat sub illis verbis, vel terminis
quis, ubi illa est testator, puta quia in Italia dicatur
maritare, &c. quia hoc verbum de communis uita loquens
non convenit monacandis, ut hanc distinctionem in
idioma latinum & vulgare ad inclusionem, vel exclusionem
Monialium in simili ponderat Rota apud Cavaler, dec.

Facilius enim isto secundo casu dispositionis magis generalis pro omnino incertis de incertis fit hanc interpretationem refutativa ad folias nuptiarum carnalium, quam in precedenti, quo agatur de incertis, tum ex dicta diversitatem rationis quod hoc secundo casu dispositionis principaliiter cogitatione provisionem personarum non curato modo, in prius autem cogitare potuit ad modum magis, quam ad proportionas ex zelo erga Rempublicam, ut hominibus replicauerit ex pietate eis pauperes, que de facili cum modo fideli virtus inventiunt, fed monacari non possunt. Terciam, quia ubi dispositio est generalis pro incertis de incertis, semper illa adimpletur, quia nunquam defunt pauperes puellæ, quibus dos pro foliis nuptiarum carnalibus (upponi) valeat, quod non est in altero casu, in quo puellæ familia possunt vitam religiosam eligeret, unde, vel ista dispositio remanerent sine effectu, vel refutaret absurdum, quia puellæ, quibus quoddam jus ab instanti nativitatis quoniam cum eis, ita cogentur a vita spirituali ac monastica letabentes: ubi autem dispositio semper effectum sortitur

U M M A R I U M

- 1 *Casus controversie.*
 - 2 *Dos succedit loco legitime et per potest per quellam etiam innupsum. Qu' numeri nolentem.*
 - 3 *De aliis effectibus resultabutibus ex date succedente loco legitime, quia cessant ubi ea non succedit.*
 - 4 *Quando dicitur succedere loco legitime, examinatur distinctione Calvensi.*
 - 5 *Impugnatur distinctione deducta ex ordine verborum.*
 - 6 *Datur melior distinctione.*
 - 7 *Immorandum non est in formulis verborum, sed in substantia voluntatis.*
 - 8 *In dubio premissum succedere loco legitime.*
 - 9 *Examiniuntur circumsstantiae, ob quas statutum excludit simpliciter, & dos non succedit.*
 - 10 *Aliqua circumstantiae contrarie.*

D I S C . XIII

Dux vixerant in societate vita, Franciscus, & Aloysius
fratres de Grotis cum Magdalena sorore cælibem vi-
tam domi ducente, pro communis possidentes utriusque pa-
rentis bona, cumque demum Franciscus ad divisionem
provocaret, petendo medietatem universi affis, Magdale-
na vero, cui Aloysius alter frater adhaerebat, inflaret, vel
admitti ad æqualem successione, vel fibi assignari prius
congruam docten, qua detracta, reliquam dividì deberet,
hinc introducta causa coram A. C. seu Prelato ab eo depo-
rato, infœcisi terminis juris communis, nulla cedebat dif-
ficulitas super æquali admisione forotorum cum stratribus ad in-
testaram utriusque parentis successione. Verum quæfio-
erat stante statuto Eugubino excludente properat mafculos
in dictione, quæ huiusmodi.

feminas, quas dote contentas esse disponit, an ic. hujusmodi
 di nos debeat femina, quamvis in iupnctu, colibem vitam
 in propria domo continuare volenti, ut prætentebat Mag-
 dalena, vel non nisi in casu nupiarum carnalium, vel spi-
 ritualium deberet, ut erat Francisci prætensio, ex eo fun-
 damento, non dum statutum de dote præstante disponit,
 ita non datur fine matrimonio, à quo nonca ad essentiam
 recipit.

Pro Magdalena scribens dicebam, hujusmodi questionis
 decisionem ex communis omnium sensu pendere ab alio
 puncto, super quo omnes hujusmodi controverserit so-
 lent, an dos à Statuto demandata succederet necne loco le-
 gitima, in casu estimari auctoritative, certum est illam à fe-
 mina quamvis in iupncta, seu rubore nolente peti posse, ut in
 specialibus terminis sotoris, que vitam colibem in domo
 fratris ducere eligit, Galcot. l.2. contr. 15. & generaliter La-
 derch. conf. 25. num. 7. Galvan. conf. 31. & ceteri committentes
 quinimum etiam si ipsa mulier hujusmodi dorem non perierit
 sed in iupncta decelererit, eam transmittit ad heredes, quem
 admodum ipsam legitimam, ut referit Boss. de dot. c.7. nro. 45.
 enijs naturam in omnibus fortior dictur etiam in stricta
 ris censura quoad cursum fructuum, licet de aquitate illo
 rumin loco pro tempore præterito alimenta sotoris in domo
 prestita S. Consilium Neapolitanum rationabiliter subrogat
 ea teste censuit apud Franch. decis. 1519. & 618. & latè subfinit
 Galcot. l.2. contr. 15. & 16. cum autem effectibus ex legitima
 qualitate refutantibus, in proposito parag. ii. advertitur in
 Uritan. seu Januen. sub tit. de iure. 108.

ANNOTAT. AD DISC. XII.

An legatum doris maritandis, debeatur monacandi & quomodo, de quo agitur in praesenti discurso, hodie revera non est juris, sed facti, cum sospite videantur illa questiones, quæ desuper apud antiquiores habentur, & deinceps totum pendet à voluntate disponitum, & per consequens non est materia, quæ certa, ac uniformem regulam, sed decisio pendet à singulorum casuum circumstantiis.

EUGUBINA POTIS

PRO MAGDALENA DE GROTTIS
CUM FRANCISCO, ET ALOYSIO FRATRIBU
Casus disputatus coram Prelato judice commissario cum
certo exitu, credo sopus per con-
cordiam.

Dos per statutum præstanta fœminæ exclusa
masculos excludentes, an peti posuit sine ma-
monio per pavillam innuptam, atque in eo sta-
cili in propria domo vivere volentem.

Et quando hæc dos succedat loco legitim

ard. de Luga, Lib. VI

Verba igitur Castrum, haec sunt, *Si statutum dicat*, & *quod existat masculo filia non succedit cum masculo*; & *tunc Barilios bene dicit verbum, quia relatum est parum*, alia non diceretur dotata. *& si non effet exclusio a Statuto*; Ex his verbis concipiunt aliqui distinctionem, quod; *aut statutum incipit ab exclusione*, & postea mandat dotata.

ri, & dos non succedit loco legitime, quia cum femina sit excula a tota successione, pretendere non potest legitimam, quia est illius pars, idemque dos adiecta a patre potest stare dictum tamquam quid extrinsecum, ac remotum a successione; aut incipit a donatione, ita ut deinde sequatur exclusio a successione, & tunc succedit loco legitime, quia ipsa dos videatur causa proxima, & intrinseca exclusione, ut post antiquiores ita d. distinctionem concipit Merlin. d.c. 8. n. 9. & sequitur Rota apud eundem d. dec. 133. in principio, & dec. 197. n. 2.

Iste tamen distinguendus modus deducetur ex ordine sermonis non videtur omnino tatus, tunc quia regulariter fallacia, & debilita esse solent argumenta deducta ex ordine per prius, & posterius, seu ex verborum formulis, rurum etiam quia de facto fallacia convincit ex quibusdam statutis, vel iuribus municipalibus hunc ordinem tenentibus, quia prius excludunt, & deinde mandant dotari, & tamen receptum est donec succedere loco legitime, ex cumulato, per Boff. d.c. 7. num. 50. & praesertim si statutum nullib[us] haber respectum matrimonii, neque de illo aliquam mentionem facit, unde refutat argumentum, quod habuit dotti debitum tamquam purum, ac loco legitime subrogatum; altera quia non videtur pueras de alimentis pro tempore, quo essent innuptae, quod etiam est argumentum, ut disputatur aetate statutum praecepit, ex iis de quibus per Boff. d. cap. 7. num. 74. Tertia, quia mandatae coniugii dotari inspecka qualitate perfectorum, patrimonii, & confitunduntis, quod parter est magnum argumentum in identitatem; Quarta satis fortis, quod mandatoe dotae esse dote contentas, ut patet ex collect. per Boff. d. cap. 7. num. 81. neque quicquam petere etiam ratione legitime, vel eius supplementum, ubi enim statutum de legitima mentione facit, regulare est feminas censorias, pluribus hinc inde deducit Boff. d. cap. 7. num. 75. ad 74. atque de hac, & aliis precedentibus conjecturis habetur in Tyburtina hereditatis coram Veropio impress. d. dec. 197. post Merlin. de legi, ubi ceteri curulantur; Idque adeo verum, ut in aliquorum sensu, etiam in eis, quo femina per statutum extranea reputatur, per hujusmodi mentem a testatore factam censeatur suita restituenda, quod tamen nihil non placet, ut plures actum habetur, subtilis de legitima, & derivatione praesertim in Romana legitime de Vitali.

Quinta era conjectura, quia statutum provideret super successione ipsarum feminarum, ut ceteris allegatis in specie huius statuti Eugubini advertit Androcl. contrav. 81. num. 5. & 9.

Sexta potentissima, quia nisi femina datur, statutum mandat eam admitti ad successione pro virili, ergo dicebamus esse in casu claro potius quam in conjecturali, ut statutum sit causa proxima, & immunita exclusionis, ut in terminis confutendis Neapolis idem disponitis, Capyc. Latr. dict. consilat. 93. numer. 13. cum seq.

Et septima de nimis, quia statutum non est simpliciter exclusivum, sed solidum, nisi alias idem statutum disponat, ipsa femina reintegratur, ut plene habeatur deducit. coram Buratto, Royas, & aliis in Peruina reintegrations, de qua etiam sub it. de successione propter ea impossibile est dicere feminam extraneam, cum ita remaneat vera sua, obtinens integrum successione, partim de presenti sub nomine doto, & partim ad tempus supradictum; Ex quibus omnibus insimul ponderantis, quamvis singula suas difficultates pati possent, cum sensu etiam veritatis, dicebam mihi videri hoc statutum non facere feminas extraneas, id est de consequenti dotem succedere loco legitime, quo posse, sequitur eam pure debeti, ac etiam non peccat transmittit supra.

In contrario vero obstat, quod dum statutum uitio termini dotes, seu dotandi, differre videatur hujusmodi obligationem ad tempus matrimonii, sine quo non datur dos, que ab illo nomine ac effientiam recipit; quemadmodum enim juxta verorem, & receptam opinionem statutum tollere potest legitimam in toto, fave illam diminutam commutatam cum dote, quamvis hec legitimam naturam retineat, ita prohibitus est non debet, ut ejusdem legitima prelationem ad certum tempus differat, ita concurrentia clara, seu conjecturali statutum voluntate, possint simili stare, dotem succedere loco legitime, & tamen non posse nisi de tempore matrimoni, & quatenus illud sequatur, sed hujusmodi voluntate non urgente, minime alius administris ac circumstantiis, solum argumentum deducit ex termino, seu vocabulo dotis non sufficit, ubi tota

alia in contrarium urgent, quoniam juxta communem locundum usum, per quandam improprietatem, etiam dos definita pro puellis innuptis, talis dicitur, ac quamplura obtinet dotis privilegia, ut in specie huius statuti, respondendo hunc obiecto advertit Androcl. d. contrav. 81. numer. 5. Ergo generaliter idem removetur in allegata Tyburtina coram Veropio 197 post Merlin. num. 5. & sic est unum ex adminiculis, quod cum aliis unitum videtur considerabile, fecus autem folium, & de per se; Credo quod causa per cordiam sopita fuerit,

ROMANA LEGATI PRO CAROLO GALERATO CUM N. PUELLA.

Causa disputatus coram A.C. & credore resolutus
pro Galerato.

Legatum, vel alia hominis dispositio de dote praefixa, an sit pura, vel conditionalis, ita ut non sequitur matrimonio peti possit, necne. Et quantum peti non possit, ad quem interim spectant fructus.

S U M M A R I U M.

- 1 Causa controversiae.
- 2 Fructus debentur de legato pecunia, quam testator ordinavit in effectu fructus.
- 3 Legatum datus successori est locutum dicitur purum, & debetur etiam nupis non sequuntur.
- 4 De distinctione inter conditionem exprefam, vel tacitam nisi legato adjectam.
- 5 Declarat or theor. Bart. in l. Titio centrum.
- 6 Ubi dos non succedit loco legitime, illius legatum dicitur conditionalis.
- 7 Falsit ex contrariai conjecturis.
- 8 Quando dicatur dispositio pura, vel conditionalis.
- 9 De eodem, & praefiramus tempus faciat conditionem.
- 10 Traditor modus decidendi causam in hoc dubio.
- 11 Fructus non possunt daberis, ubi non adesset debitum foris.
- 12 Ex legato dotis non infertur ad alimenta.

D I S C. XIV.

Testatrix Carolum heredem gravavit ad investendum in rem fructiferam sc. 100. praefanda N. puerula, quando maritabitur, vel monacabitur, & in casu obitus, vel alterius impedimenti predictae puerelle, quicdam alias vocatas, unde elapsi pluribus annis post mortem testatrixis, puerella predicta adhuc innupta Carolum heredem pulsat coram A.C. ad predicti legati, vel alatem fructuum decursum solutionem, quos in eis statu petebat pro alimentorum subventione, non obstante, quod legatum confiteretur in pecunia de sui natura sterili ac infruitfera, quoniam stante praecerto testaticis de inventendo in rem fructiferam, tunc in odium, & penam non adimplentis, investimentum habendum est pro facto, ideoque debentur fructus, tamquam damnatio, & interesse loco illorum fructuum, quos produxit fermentum si factum est, in ipsius libet terminis invenientim ordinati per testatorem dec. 446. p. 1. rec. dec. 159. post Pacif. de Salviano, Viterbiensis, datus 26. Junii 1641. Duozetto inter suas dec. 627. Romana pecuniaria 15. Junii 1665. Albergato, & plures in sua materia sub it. de s. viris.

Scribens pro Carolo reo contento, atque distinguendo causam in duos punctos, unum nempe super competenter actionis ad ipsum legatum in forte principali afferendum, alterum vero super dictis fructibus, vel dannis, & interesse; quatenus pertinet ad primum, licet causa qualitas tantam digressionem non exigeret, attamen quia scribens pro actrice confundendo causas multa in hac materia congregabat, idcirco ad materiam dilucidationem, ac ostendendam aequivoca, cum quibus procedebatur, deviando a styllo, theorican constitutis super hujusmodi questione, ac feliciter & quando legatum datus est purum, vel conditionale, ita ut non sequitur nupis per legatarium peti posset, vel per eam morientem ad heredes transmittatur, necne.

Ut enim adiungit in dicta dec. 291. part. II. recent. in qua dispositio certam actatem continet, annorum scilicet 17. dispositio duplum conditionem tunc contineat dicunt, unam temporis, seu etatis, & haec adiecta est exequationi, alteram vero matrimonii, & haec adiecta dici-

Card. de Luca, Lib. VI.

B 3 tur